

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 69. An beneficium, antequam vacet, promitti posit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

sunt simultaneæ collationis, sed immediatè ad Papam, & Episcopo negligente petere absolutio- nem, ad immediatum superiorem. *q. 752.* Item à Vicario Episcopi conferente indigno non fiat ad Metropolitanum, sed ad Episcopum, nisi fortè is mandaverit tali conferre, aut talem collationem ratam habuit *quest. 753.* Porro in quibus beneficiis locum habeat vel non habeat devolutio, tractatum, *quest. 754.* nimirum quòd locum habeat etiam in manualibus *ibidem. num. 3.* item in beneficiis regularibus seu spectantibus ad collatores regulares, ita ut hæc devolvantur ad Episcopum, etiam dum Prælati collatores sunt exempti. *ibidem num. 4.* Item in beneficiis regularibus, hoc est, conventualibus, ita tamen, ut si regulares exempti sint, fiat devolutio ad Papam, aliàs immediatè ad Episcopum. Ego. *ibidem num. 5.* Item in electivis, & quæ sunt juris patronatus laicalis. *ibidem num. 6.* E contra quòd locum non habeat in reservatis *ibidem n. 1.* habeat tamen in iis locum devolutio ad Papam, dum collator habens indultum ea conferendi. *ibidem num. 8.* Item, quòd locum non habeat devolutio illa ad immediatum superiorem in beneficiis vacantibus in mensibus, spectantibus ad ordinarium. Vi alternativa. *ibidem num. 2.* Item locum non habeat in Episcopatibus ad immediatum superiorem. *ibidem num. 7.* Quando is, ad quem facta devolutio, conferre debeat. *quest. 755.* Quod is quoque mittere possit in possessionem, vel alteri, ut in faciat, præcipere. *quest. 748.* Item quod is, ad quem facta devolutio, concedere possit facultatem conferendi beneficium illud devolutum inferiori collatori, à quo devolutum. *quest. 756.* Ac denique qualiter beneficium devolutum impetretur ac provideatur à Papa. *quest. 758.* vide quoque hanc materiam devolutionis beneficiorum tractatam à Pirh. *h. t. à num. 33. ad num. 42.* inclusive.

Quest. 68. An beneficium necdum vacans provideri possit?

Resp. negativè juxta *z. nulla h. t.* Barbof. *ibid. num. 1.* cum communi. cum enim titulus beneficii sit penes beneficiatum investitum, impossibile est, ut eo vivente à beneficio non remoto alteri conferatur beneficium in titulum; cum ejusdem ecclesiæ seu beneficii non possint esse duo intulati seu proprietarii. *c. cum non ignores, c. tua præbendis.* Unde jam in specie Papæ non providet de vacaturo (intellige per modum vacandi naturalem seu per obitum, sed de vacante; cum tanquam Princeps optimus, uti ex rescripto suo conferre vult unicuique jus suum, ita etiam non intendit præbere cuiquam ansam captandi mortem alterius, eth non ignoret, si quando simpliciter provideat seu faciat gratiam de vacaturo, id intelligi sub conditione, seu postquam vacaverit. Lotter *l. 3. quest. 8. num. 2. & 3.* Quod tamen etiam conferat non solum vacantia, sed etiam vacatura per modum vacandi civilem, puta, per sententiam, per assecutionem incompatibilis, per matrimonium, per ingressum in religionem, constat ex *c. licet, de præb. in 6.* ubi dicitur: beneficiorum ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur Pontificem pertinere; & quòd non solum ipsa, cum vacant, potest de jure conferre, verùm etiam jus ipsi præbere vacaturis. Patet etiam ex

eo, quòd petenti provideri de sic vacaturo, datur litera de vacante, pro ut expedierit impetranti. Quod tamen ubi facit Papa, non procedit per viam juris communis, seu utendo potestate sua ordinaria, & secundum jus commune regulata; sed potestate sua absoluta, seu plenitudine potestatis, quæ est supra jus positivum humanum, potestque in eo dispensare, pro ut dicitur *c. proposuit h. t. & Barbof. ibidem num. 1.* de cetero posse beneficium nondum vacans, seu vivente, adhuc beneficiato in proprietatem conferri, seu incorporari monasterio seu Prælatu; cum incorporatio non necessariò secum ferat titulum in actu, sed tantum in habitu, quemadmodum saepe ecclesia Parochialis ratione incorporationis pertinet ad Prælaturam monasterii quòd ad habitum, & ad alium, nempe vicarium intulatum, quòd ad curam & titulum actualem, dixi *cit. quest. 787.* cum Laym. in *c. consultationibus. De donat. num. 1.* In quo tamen casu locus non est pacto de successione in beneficio, aut etiam ipsi successioni ex pacto cum beneficium illud secundum titulum principalem vacare non censeatur sed extinctum esse, ut Laym. *loc. cit.* citans seipsum. *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 9. num. 2.*

Quest. 69. An beneficium non vacans, seu antequam vacet, promitti possit?

Resp. negativè. Estque talis promissio de beneficio vacaturo ipso jure irrita, nullamque parit obligationem. *c. ex tenore c. nulla. h. t. ubi: nulla ecclesiastica ministeria seu etiam beneficia vel ecclesie tribuantur alicui seu promittantur, antequam vacent, ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cuius locum & beneficium se crediderit successurum; cum id in ipsis etiam legibus gentium invenitur inhibuitum, turpe est & divina plenum animadversione iudicii, si locum in Ecclesia Dei futurae successione expectatio habeat, quam ipsi gentes condemnare curarunt.* Item ex *c. detestanda. h. t. in 6.* ubi dicitur: *malis hujusmodi & animarum periculis occurrere volentes, promissiones easdem aut alias quascunque sub quovis modo aut forma verborum de cetero faciendas, per quas directe vel indirectè aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate Apostolica penitus reprobamus, & omnino viribus vacuumus, decernentes, per eas vel ipsarum aliquam ad providendum alicui nullum deinceps quomodolibet obligari.* Confirmantur hæc juris canonici constitutiones per leges civiles. *l. donari. §. donationem ff. de donat. l. ult. C. de pactis.* Ubi promissio de hæreditate viventis similisque pactationes, tanquam bonis moribus adversantes, plenèque tristissimi & periculosi eventus damnantur, & omni vi obligandi exuuntur. Idque, etiam talis promissio beneficii data in scriptis, & in iudicio producta; cum regulariter actus nullus per scripturam non evadat validus. Pirh. *h. t. n. 6.* cum Abb. Quin nec, ut iidem, juramento confirmata, tanquam adjecto promissioni turpi. Unde etiam appellatio eorum, quibus promissa beneficia vacatura, dum illa, ubi vacant, iis contra promissionem non conferuntur, tanquam frivola reiicitur, & ea non obstante, beneficia illa vacantia conferenda. Pirh. *loc. cit. n. 8.* juxta clarum textum *c. relatam h. t. vide Lotter. l. 3. q. 8. n. 4. & me for. benef. p. 2. q. 787. n. 1.*

Porro

Porro hæc prohibitio promissionis beneficii vacaturi solum respicit Episcopos aliosque Prælatos Papæ inferiores, (& inter hos quoque Legatum de latere juxta *c. dilectus filius. de præb.*) utpote non valentes dispensare in jure communi; & non ad Papam; quin is necessitate vel publica utilitate urgente, aut alia justa de causa promittere possit beneficium vacaturum; cum sit supra jus positivum humanum, ut dictum *q. præced.* Fagn. *in cit. c. nulla. h. t. num. 82.* Neque etiam contra hanc Pontificis potestatem objici potest, quod talis promissio, utpote involvens votum captandæ mortis, repugnet juri naturali & divino; cum tale votum non involvat formaliter aut casualiter, sed solum occasionaliter; ut cum Jo. And. *in c. propositus. h. t. num. 4. v. vacaturæ.* Pirh. *h. t. num. 5.* & cum Fagn. *loc. cit. n. 15.* Reiffenst. *h. t. n. 43.* Fuisseque tales promissiones de vacaturis factas à Pontificibus constat ex *c. ne captanda. & c. auctoritate. h. t. in 6.* quamvis post Tridentinum eas factas notet Gonz. *ad Reg. 8. Cancell. §. 1. proam. num. 60.*

Quæst. 70. Num ergo etiam prohibita promissio de aliquo beneficio vacaturo in genere, sub hac verborum forma: conferam, cum potuero; vel cum occasio se obtulerit?

REsp. Tametsi valuerit jure antiquo juxta *c. accedens. h. t.* & Gl. *ibid. v. in casu*, quod ipsum pluribus ostendit Pirh. *h. t. à num. 10.* modò tamen ea non obligat vi juris recentioris, nimirum *s. detestanda. h. t. in 6.* per quod ob plurima incommoda & gravamina inde sequentia, de quibus citatum Cap. expresse, revocatur, & omnes omnino promissiones, tam sub prædicta, quam sub alia quacunque forma conceptæ, per quas directè vel indirectè aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate Apostolica penitus reprobantur & cassantur, nullumque per tales promissiones obligari decernitur. Vide Fagn. *l. c.* Pirh. *h. t. num. 13.* Non tamen per hanc constitutionem prohibitum, fieri promissionem de præbenda recepto in Canonicum, si fiat sub dicta verborum forma: cum primùm fieri poterit, vel facultas se obtulerit; secus, si fiat simpliciter: *cum vacabit*, ait Pirh. *cit. num. 13. in fine*, cum Gl. *in cit. c. detestanda. v. indirectè.*

Quæst. 71. Quid ergo statuendum circa expectativas?

REsp. Expectativa, de quibus agit *c. propositus. h. t.* & *toro cit. eod. in 6.* & *Clem. unic. eod.* statuuntur ferè sequentia, de quibus egi *in for. benef. p. 2. à quæst. 628. ad qu. 639.* Quòd sint literæ Apostolicæ, in quibus mandatur locorum Ordinariis, huic vel illi clerico provideri de beneficio proximè vacaturo. Azor. *p. 2. l. 6. c. 32. quæst. 1.* Occasionem iis dedit, quòd olim Episcopi quidam abutentes potestate conferendi beneficia, præferrent indignis dignis, vel promotos, præsertim à se ad Ordines, repellerent à beneficiis. Unde Pontifices Ordinariis præcipere ceperunt, ut idoneis, præsertim ordinatis à se sine beneficio; quin & certo alicui à se nominato ob insignem vitæ integritatem & literaturam, vel ob collatum aliquod in ecclesiam meritum de beneficio providerent. Azor. *loc. cit.* Earum usus verisimiliter

R. P. Lour. Jur. Can. Lib. III

non fuit ante annum 1150. Azor. *loc. cit.* cepit circa tempora Alexand. III. qui anno 1198. inivit Pontificatum. Lotter. *de re beneficiar. in apparat. num. 14.* Invaluit sub Innoc. IV. qui creatus Papa anno 1244. usque adeò, ut diversæ expectativarum formulae conceptæ fuerint. Campeg. *tr. de reservat. benef. num. 10.* Continuatus ferè ad Tridentinum usque, ut constat ex literis decretalibus sub *tit. de rescript. de præb. de concess. præbend.* Sublatas dein in Germania per *Concord. German.* facta Ordinariis collatoribus à Papæ promissione de non gravando illos in alternis mensibus quò ad beneficiorum collationem. Ac demum generaliter à Trident. *Sess. 24. c. 19. & Sess. 25. c. 7.* dum statuit nulli omnino impofterum quovis colore quaesito eas concedendas, & hæcenus concessas non valere. Barbof. *jur. eccles. l. 3. c. 13. n. 10.* Zypaus *Jur. Pontif. l. 3. ad h. t. num. 1.* Lotter. *loc. cit. n. 16.* Unde, ut idem, vi hujus decreti Trid. evanuerunt memoratæ Decretales & ingentia DD. super expectativis commentaria. Porro ex hac abrogatione universali colligi posse, erigi non posse Canonicatum supernumerarium, ad futuram præbendam juxta declarat. S. Cong. Concil. ait Gonz. *ad reg. 8. in proam. §. 1. num. 64.* apud Barbof. & Zip. *LL. cit. de quo expressius quæst. seq. quamvis Garc. p. 1. c. 1. n. 5.* apud Zyp. *loc. cit.* dicat, non tolli per hoc decretum consuetudinem titulorum Canonicorum expectantium præbendam, uti nec consuetudinem immemoriam, quæ eligi solent aliqui Canonici, quibus demum cedat præbenda primò vacatura, præsertim, si inter expectantes non senior assumi ex ordine, sed magis idoneus eligi soleat. Extendere se etiam hoc decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie vel in genere per Bullam vel Breve, ut personæ gratæ provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat,) habent Barbof. & Zyp. *LL. cit.* & apud illos Gonz. *loc. cit. num. 67.* An verò se extendat ad indulta concessa Universitatibus & Collegiis, vide apud me, *loc. cit. quæst. 630. n. 2.* Illud certum, decretum illud absolute non removere Coadjutorias cum futura successione, etsi & hæc rationem expectativæ, seu talis gratiæ prævenientis vacationem habeant. Lotter. *l. 2. qu. 25. num. 6.* & patet ex quotidiana praxi Pontificum concedendi illas. De cætero indubitatum est, posse Papam ex plenitudine potestatis, quæ est supra Concilium, derogare hodieum adhuc isti decreto Concilii, utpote quæ nec in minimo per illud diminuta aut restricta. Lotter. *loc. cit. num. 4.* C. de Luca *ad Trid. d. 45. num. 1.* quin &, ut Lotter. *num. 3.* ea concessio habere potest summam honestatem fundatam in utilitate judicio Papæ expensa & æstimata ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Quamvis in utenda hac plenitudine potestatis & jure suo post Tridentinum Pontifices admodum rati sint, ut etiam ab istiusmodi gratiis abstinerint. Lotter. *loc. cit. num. 5.* C. de Luca, *loc. cit.* vide me *loc. cit. p. 2. quæst. 631.* Ubi verò conceditur talis expectativa, ante acceptationem illius (quæ eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur,) nullum prorsus jus considerabile ei confert. Post acceptationem etiam jus aliud ei non quaritur præter jus simplex implorandi officium Judicis, secundum Gl. *in c. veniens. de renunc. v. renunciasse;* apud Lotter. *loc. cit. num. 76.* quòd jus non censetur præservatum ob modicum præjudicium, quod inde fit

F

exspe